Nové
Sučianske zvesti
2
NOVINY OBCE SUČANY
2019
www.sucany.sk
NEPREDAJNÉ • XXV. ROČNÍK • JÚN 2019

SUČANY

XV. ročník

DNÍ MILANA HODŽU

21. – 23. jún 2019 v Sučanoch

„Podujatie pod záštitou predsedníčky Žilinského samosprávneho kraja Eriky Jurinovej“

PIATOK : 21. júna 2019
07 : 30 – 3. ročník výstupu na Malý Fatranský Kriváň

SOBOTA : 22. júna 2019
10 : 00 – 13 : 00 Seniorparáda, Námestie SNP
14 : 00 Žiaci MŠ Zvonček, ZŠ SNP a detská skupina Roľničky, Námestie SNP
15 : 00 Folklórny súbor Kriváň, Námestie SNP
14 : 00 Pietny akt kladenia vencov pri pomníku Milana Hodžu na Národnom cintoríne v Martine
16 : 00 Úcta rodákovi – kladenie vencov pri buste Milana Hodžu na Námestí SNP v Sučanoch, odovzdávanie ocenení
17 : 00 Hudobná skupina Kamarátky
17 : 30 Marta Križanová
19 : 00 AT BAND hudobná skupina
20 : 00 DJ MIRO

NEDEĽA : 23.júna 2019
9 : 45 Slávnostné služby Božie – Evanjelický a.v. kostol v Sučanoch

Žilinský samosprávny kraj

KTS Turčianske kultúrne stredisko v Martine

Usporiadateľ podujatia je oprávnený uverejniť fotografie účastníkov podujatia v masovokomunikačných prostriedkoch a propagačných materiáloch

Zateplenie pergoly materskej školy

V materskej škole vykonal Regionálny úrad verejného zdravotníctva Martin kontrolu zameranú na preverenie podmienok prevádzky. Ako nevyhovujúci stav označil najmä podmienky v pergole, ktorú deti niekoľkokrát denne používajú na prechod z tried do jedálne. Na základe výsledkov kontroly pristúpila obec k opatreniam na odstránenie nedostatkov. Podľa projektu vypracovaného autorizovaným stavebným inžinierom na rekonštrukciu pergoly MŠ boli práce rozpočtované na sumu cca 59 560 ,- EUR s DPH. Poslanci obecného zastupiteľstva schválili použitie rezervného fondu na vykonanie potrebných rekonštrukčných prác. Obec vykonala transparentnú verejnú súťaž na výber zhotoviteľa stavebných prác. Úspešným uchádzačom je spoločnosť UNI GLASS s.r.o, ktorá ponúkla cenu celkom s DPH: 42 171,07 EUR. Práce budú vykonané v období letných prázdnin v čase od 22.7. do konca prázdnin. V tomto období z dôvodu rekonštrukcie bude MŠ zatvorená

Text. Ing. J. Bednáriková

Informácia o stavebných prácach

Na súkromnom pozemku nachádzajúcom sa v blízkosti križovatky ulíc Fučíkova a Hlavná prebieha stavebný ruch. Po odstránení pôvodnej stavby starého a neobývaného rodinného domu tu spoločnosť JMS s.r.o. plánuje vybudovať samoobslužnú umyváreň automobilov. Konateľ JMS s.r.o. po jednaní so starostom obce daroval kovaný plot obci, ktorý bude následne použitý pred objektom MŠ na Ul. Hlavná.

Text. Ing. J. Bednáriková

Prevádzkové hodiny zberného dvora

Pondelok	07:00 – 15:00
Utorok	zatvorené
Streda	07:00 – 17:00
Štvrtok	07:00 – 15:00
Piatok	07:00 – 14:00
Sobota	07:00 – 17:00
Nedeľa	zatvorené

Sanácia budovy RKD

Pri plánovaní prác na rok 2019 sme vykonali prehliadky obecných budov a zaoberali sa ich najnutnejšími opravami. Tak prišiel na rad aj náš kultúrny stánok Robotnícky kultúrny dom, ktorý je pri najrôznejších príležitostiach každodenne využívaný a opotrebovávaný. Zistili sme rozsiahle poškodenie v juhovýchodnom rohu budovy, ktoré vzniklo dlhodobým pôsobením nepriaznivého počasia, zatekaním dažďovej vody do podložia základového múru, vyplaveniu podložia, následkom čoho došlo k prasknutiu múru na viacerých miestach s jeho následným sadaním. Vznikol tak havarijný stav a museli sme neodkladne konať. Následne odborníci s fy TASUM-GONAR, s.r.o. Žilina, ktorý nám už v minulosti stabilizovali Starý most cez rieku Váh, určili postup prác na odstránenie vzniknutého stavu a stanoveným spôsobom s vykonaním odborných prác stabilizovali budovu Robotníckeho kultúrneho domu.

Text, foto: V. Olbert

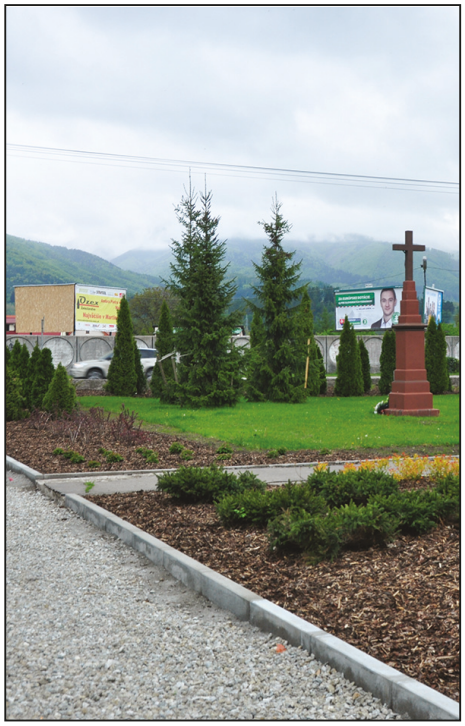

Rozšírenie vstupu na cintorín a výsadba zelene

Na foto 1,2 budova RKD po montáži mikropilotov a kotiev s vykonanou injektážou na stabilizáciu základov a muriva budovy.

Optická sieť Sučany

Výstavba dátovej optickej siete v Sučanoch, ktorá prinesie najmodernejšiu telekomunikačnú technológiu sa začala realizovať v štvrtom mesiaci 2019 v časti Hrabiny. Na chodníkoch a v zelenom páse popri komunikáciách boli zrealizované výkopové práce za účelom uloženia hlavného vedenia. Jednotlivé domy budú pripájané mikrotrubičkami, ktoré sa vyčlenia z hlavného vedenia a zafúkne sa do nich optický kábel. Trasa siete je situovaná vzhľadom na existujúce inžinierske siete a terénne podmienky. Križovanie spevnených plôch (vstupných chodníkov a garážových výjazdov) sa prevádza podľa možností podvŕtaním. Niektoré rodinné domy budú prepájané vzduchom. V priebehu júna bude výstavba pokračovať v dolnej časti obce od Hasičskej zbrojnice smer sídlisko Prefa popri komunikáciách: Partizánska, Kpt.Nálepku, Kuzmányho, Československej armády, Štiavnická cesta.
Realizácia je rozdelená do viacerých etáp v celej obci, ktoré sme si dohodli so zástupcami Slovak Telekom a.s. tak, aby v minimálnej miere obmedzovali dopravu, ako aj kvalitu života občanov. Celá investičná akcia je realizovaná zo zdrojov Slovak Telekom a.s.. Vami prejavený súhlas na umiestnenie optického rozvádzača buď na hranici pozemku alebo na dome vás nezaväzuje v žiadnom prípade ku kúpe uvedenej služby.
Touto cestou by som vás chcel požiadať o trpezlivosť a pochopenie pri realizácii najmodernejšej telekomunikačnej technológie, ktorá bude pripravená pre služby 21. storočia.

Martin Rybár, starosta obce

Nová podlaha v časti ZŠ SNP Sučany

Na základe previerky vykonanej v rámci štátneho zdravotného dozoru a kontroly bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci stanovil Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Martine a technik BOZP nevyhovujúci stav v manipulačných chodbách, schodišti a sociálnych zariadeniach v ZŠ SNP Sučany.
Bola zistená poškodená, potrhaná podlahová krytina, v niektorých častiach podlahy pod krytinou z PVC bol podklad podlahy popraskaný, poškodený a rozdrvený. V starých sociálnych zariadeniach pre žiakov pri vchodoch A, B bolo zistené zatekanie stien z hrdzavých kanalizačných potrubí, na stenách sa vyskytuje pleseň. Zariaďovacie predmety- pisoáre, WC misy sú poruchové, niektoré nefunkčné.
Stav podlahy a sociálnych zariadení bol vyhodnotený ako havarijný- ohrozujúci bezpečnosť.
Na základe predloženej žiadosti Základnej školy v Sučanoch zriaďovateľovi pridelilo Ministerstvo školstva vedy výskumu a športu SR účelovo finančné prostriedky z kapitoly ministerstva školstva a z kapitoly ministerstva vnútra na riešenie havarijných situácií škôl finančné prostriedky na opravu podláh vo výške 53 762,52 €.
Začiatkom marca, počas jarných prázdnin a dní riaditeľského voľna sme využili čas na odstránenie havarijného stavu podláh.
Na odpoveď z podanej žiadosti Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu o riešení havarijného stavu sociálnych zariadení v ZŠ čakáme. Nevyhnutné náklady na odstránenie havarijnej situácie predpokladáme v celkovej sume 97 000€ .
V prípade poskytnutia finančných prostriedkov plánujeme realizovať opravu sociálnych zariadení počas letných prázdnin.
V zlom technickom stave je aj plynová kotolňa ZŠ, kde je nahlásená porucha energetického zariadenia- plynového kotla s výkonom 345 kW, ktorý bol spustený do prevádzky v roku 1998.
Riešením tohto problému sa budeme zaoberať na najbližšom OZ.

Martin Rybár, starosta obce

Kedy budeme mať kompostéry?

Obec Sučany už v júni 2018 uzatvorila zmluvu s Ministerstvom životného prostredia o pridelení nenávratného finančného prostriedku na kompostéry do domácností. Avšak projekt, teda nákup kompostérov, ktorý mal byť jednoduchý, sa zmenil kvôli neseriózným dodávateľom na nekonečný príbeh čakania. Viacerí z Vás sa chodia pýtať na obecný úrad, kedy už tie kompostéry budú, a preto by sme vám chceli stručne popísať chronológiu verejného obstarávania, ktoré obec doteraz absolvovala.
V júni 2018 obec Sučany vysúťažila spoločnosť IPP Consulting, s.r.o.. Avšak už v auguste 2018 obec odstúpila od zmluvy s touto spoločnosťou, pretože sme prišli na to, že nám nemajú v pláne dodať kvalitné kompostéry. A tak sa začalo druhé verejné obstarávanie, ktoré vyhrala spoločnosť Europe Media House s. r. o., s dátumom dodania kompostérov do 30.10.2018. Vysúťažený dodávateľ posúval

termín dodania kompostérov najprv do 31.1.2019 potom do 28.2.2019 a posledný termín dodávateľ uviedol do 30.4.2019. Obec Sučany dostala tri listy, v ktorých odôvodnili nedodanie kompostérov v stanovenej lehote kvôli „veľkému vyťaženiu výrobcov kompostérov“ a „rozšíreniu/prerobeniu výrobnej haly“. Keďže posledný uvedený termín dodávky kompostérov vypršal, obec odstúpila od zmluvy druhýkrát. Nekorektnosť vyššie uvedených spoločností nám potvrdili aj iné obce, ktoré mali s nimi uzavretú zmluvu. Na základe žiadosti o povolenie vykonania zmeny v zmluve o poskytnutí NFP nám Slovenská agentúra životného prostredia schválila zmenová komisia posun ukončenia realizácie hlavných aktivít projektu o 5 mesiacov z 4/2019 na 9/2019.
Na dosiahnutie stanoveného cieľa, a to dodávku kompostérov pre občanov Sučian bez straty nenávratného finančného príspevku z operačného programu sme začali už v poradí tretie verejné obstarávanie. Momentálne nám nezostáva nič iné len dúfať a veriť, že tretí pokus verejného obstarávania bude úspešný. Doteraz nezlyhala obec, ale dodávatelia, ktorí sa prihlásili do súťaže, vyhrali ju (s najnižšou cenou) a potom neboli schopní dodávku zrealizovať.

Referát životného prostredia
Ing. M. Korčeková

Vážení občania,

oznamujeme Vám, že **od mája** bude v našej obci prebiehať zber „**zeleného“ odpadu zo záhrad a okolia rodinných domov**. Na jednotlivých stanoviskách v obci bude pristavená traktorová vlečka, do ktorej **môžete umiestniť len trávu a lístie. Upozorňujeme, že konáre a drevený odpad je zakázané ukladať do traktorovej vlečky, ale je potrebné ich priniesť na zberný dvor.** Táto aktivita bude prebiehať **každú** sobotu počas vegetačného obdobia, **okrem sviatkov**, na týchto stanoviskách v určenom čase:

Lokalita	Čas (h) (od - do)
Sídlisko Prefa - park	10:00 – 10:50
Hrabiny – Fatranská cesta - aut. zastávka v strede	11:00 – 11:45
Okále – parkovisko - bývalá JEDNOTA	12:00 – 12:50
Ul. Fučíkova – pri obchode JEDNOTA	13:00 – 13:50

Obecné zastupiteľstvo prerokovalo návrh mimosúdneho urovnania Ing. Stanovský (firma Sagacita s.r.o Dolný Kubín). Celková finančná čiastka k mimosúdnemu urovnaniu : 156 428,85 Eur (1. Istina 97.838,12 Eur, 2. Úrok 52.537,73 Eur, 3. Súdne poplatky 6. 053,00 Eur), za podmienok: Urovnanie obidvoch súdnych sporov Dohodou o urovnaní k 19.3.2019, ktorou budú vysporiadané všetky vzájomné pohľadávky a záväzky obidvoch strán. Obecné zastupiteľstvo neschválilo návrh mimosúdneho urovnania Ing. Miroslava Stanovského, v konaní vedenom na Okresnom súde, sp.zn. 18Cb/116/2015 a návrh mimosúdneho urovnania spoločnosti Sagacity, s.r.o., v konaní vedenom na Okresnom súde, sp.zn. sp.zn. 17Cb/109/2015.

Nájomný bytový dom Hradiská

Chcel by som vás informovať v akom štádiu výstavby je realizácia 40-bytovej jednotky na ulici Hradiská. Stavebné úpravy a nadstavbu bytového domu realizuje stavebno - obchodná spoločnosť SOAR sk, a.s. so sídlom v Žiline. Začiatkom roku som spolu s poslancami OZ Sučany vykonal kontrolný deň na stavbe. Záverom kontroly bolo skonštatovanie, že výstavba 40 b.j. je na začiatku realizácie stavby. Vzhľadom k tomu, že sa jedná o starý objekt bolo nutné koncom roku 2018 vykonať zabezpečovacie práce vyplývajúce zo statického posudku stavby. Následne sa realizovala nadstavba podlažia, výstavba krovu, inžinierskych sietí (plynová, vodovodná prípojka) ako aj inštalácia okien a vnútorných rozvodov. V súčasnosti prebiehajú stavebné práce v interiéri objektu a montáž strešnej krytiny. Pevne dúfam, že stavebnej firme SOAR bude počas realizácie stavby počasie priať a nič nepredvídané, čo by mohlo ohroziť predpokladaný termín ukončenia výstavby 31.01.2020 nenastane.

Martin Rybár, starosta obce

Rekonštrukcia pavilónu C Psychiatrickej liečebne na nájomný bytový dom

Deň Zeme

Každoročne oslavujeme 22. apríla Deň Zeme. V dávnej minulosti bol tento sviatok v spojitosti s jarnou rovnodennosťou, oslavou príchodu jari. V dnešnej dobe má tento dátum hlavne ekologický význam. Deň Zeme si pripomíname od roku 1970.
K tomuto sviatku sme sa pripojili i my z MŠ Zvonček a to tým, že sme s deťmi zorganizovali upratovanie našej obce. Zúčastnili sa všetky triedy od najmenších po predškolákov. Pani učiteľky si zvolili lokalitu, ktorú potom s deťmi vyčistili od smetí. Samozrejme, že sme prihliadali i na hygienu, každé dieťa malo svoje hygienické rukavice.
Naším cieľom bolo vštepiť a upevniť základy proekologického cítenia a myslenia nakoľko prioritným projektom vo výchovno-vzdelávacom procese u nás je projekt: „Poznávame a chránime prírodné prostredie Turca“. Veríme, že si týmto vychováme novú generáciu s kladným vzťahom k svojmu prostrediu.

Foto, text: Ivana Sýkorová

„Dračie pytačky“

V našej MŠ Zvonček sme dňa 8.4.2019 privítali bábkové divadielko, ktoré nám zahralo divadelnú hru „Dračie pytačky“.
Iniciátorom tohto projektu boli terénne sociálne pracovníčky OÚ Sučany.
Následne p. riad. MŠ Mgr. Andrea Krčulová oslovila Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Martine, konkrétne pani Mgr. Oľgu Kubíkovú, koordinátorku ochrany detí pred násilím. Z tejto spolupráce vznikol projekt, ktorý primeranou formou upozorňoval a vysvetľoval vhodné a nevhodné správanie detí v MŠ, ale aj dospelých v rodinách.
Bezprostredne po skončení divadla viedli p. učiteľky s deťmi rozhovor o rozprávke a nechali ich vyjadriť svoje pocity a zážitky aj výtvarnou formou.
Na druhý deň sa deti a p. učiteľky stretli s ambasádorkami národného projektu „Podpora ochrany detí pred násilím“, ktorý už tvorili nie len sociálne pracovníčky OÚ Sučany pani Mgr. Oľga Kubíková, ale aj pani psychologičky z Úradu práce Martin, s ktorými podrobnejšie rozobrali posolstvo rozprávky. Ako sa nebáť zlého draka.
Nebola to ľahká téma, ale postupne sa dokázali deti celkom spontánne zapojiť do dialógu a niektoré sa nebáli vysloviť aj svoje pocity.
Ďakujeme za tento projekt a veríme, že to bola síce prvá, ale nie posledná lastovička.
Budeme sa tešiť na ďalšie projekty.

Text a foto: P.uč. Blahušiaková, Pálešová

Odmena za upratovanie a rozprávkový výlet na Spiš

Žiaci 5.A a 5.B sa zapojili do súťaže „Jarná očista je tu, pomôžme spolu vyčistiť okolie“, ktorú organizovala Digitálna galéria v Poliankove. Za pomoci spolužiakov, rodičov, starých rodičov, kamarátov vyzbierali najviac „lajkov“, a tak ich fotografia vyhrala.
16.5.2019 sme sa ráno o 6.10 vybrali na výlet. Cesta rýchlikom ubehla veľmi rýchlo. V Poprade na nás čakal úžasný autobus, ktorý vozí aj hokejistov a doviezol nás do prvého cieľa – Poliankova. Je to digitálna galéria, ktorá je unikátom v strednej Európe. Mohli sme si tam vyskúšať virtuálnu realitu, videli sme 3D projekcie, tieňohru. Vďaka týmto technológiám sme mohli zistiť, aký je to pocit splaviť dravú rieku, prejsť cez Severný pól, objaviť nedostupné miesta jaskyne Domica či stáť na najvyššom vodopáde sveta. Veľmi sa nám páčili aj obrazy, ktoré na pár minút ožili. Výhru sme si skutočne užili a Poliankovo isto odporúčame navštíviť.
Tu ale náš výlet nekončil. Naša cesta pokračovala do Spišskej Novej Vsi, kde sme navštívili najmladšiu a najmenšiu slovenskú ZOO. Tá práve v tomto roku oslavuje 30 rokov. Videli sme veľmi veľa zvierat, na chvíľu sme sa ocitli na Madagaskare plnom lemúrov, nakŕmiť sme mohli kozičky aj kačky.
Potom nasledovala prechádzka do centra, kde v Múzeu Spiša majú momentálne výstavu „Múdro sporiť a rozumne míňať“. Milá pani lektorka nám na interaktívnych prostrediach hravými metódami priblížia finančnú problematiku. Súčasťou výstavy bol bankomat na loptičkové peniaze, kvíz na úrok či chodba rozhodnutí.
Zážitok sme mali aj cestou domov. Absolvovali sme ju v osobnom vlaku a počas 140 minút sme zastavili na 24 zástavkách. Za výlet ďakujeme a tešíme sa na ďalšie akcie.

Mgr. Remeňová

Skialpinistický pretek 2. marca 2019 – Memoriál Jana Doboša

Môj slovník z reality

IALF, o.z. - medzinárodná asociácia pôsobiaca v oblasti jazykov vyhlasuje každoročne súťaž s názvom Môj slovník z reality alias Slovíčka v malíčku. Naša škola sa do tohto projektu v tomto školskom roku prihlásila prácami z nemeckého jazyka. Úlohou bolo vytvoriť vlastný doplňovací slovník. Žiaci si zvolili slovo alebo frázu, ktorá mala minimálne 15 písmen. Na každé písmenko tohto slova alebo frázy vyobrazili v slovníku slovíčko, ktoré malo byť doplnené do doplňovačky spolu s pomocnou vetou v nemeckom jazyku a v slovenčine. Slovíčka v slovníku mohli byť nakreslené, namaľované, vlastnoručne nafotené, tvorcom nakreslené na počítači alebo vytvorené z drobných materiálov. Žiaci všetkých troch ročníkov pristúpili k úlohe veľmi zodpovedne. Mnohé slovníky boli urobené veľmi zaujímavo, nápadito i vtipne, napriek tomu, že ide o začiatočníkov v učení sa tohto cudzieho jazyka. Bolo naozaj ťažké vybrať ten najlepší, ktorý bol odoslaný do celoštátneho kola. Preto boli udelené nielen prvé tri miesta, ale i niekoľko pochvalných listov. Ocenení žiaci získali diplomy a vecné ceny, ktoré ich budú motivovať k učeniu sa cudzích jazykov.
Výsledky školského kola:
1. miesto Lucia Fúčelová - 9.A 2. miesto Karin Vladárová - 7.A Zuzana Pirohová - 9.B 3. miesto Martin Hudák - 9.B Ema Holigová - 9.A
Pochvalné listy dostali: Marko Lisík - 8.A Matúš Piroh - 7.A Karin Hodasová - 9.A Marika Majáková - 9.B Tomáš Branik – 9.A

Exkurzia fyzika

Vo štvrtok 9.5.2019 sa žiaci 9. ročníka vybrali na fyzikálnu exkurziu. Prvou zastávkou bolo Planetárium Maximiliána Hella v Žiari nad Hronom. Tu sa nám na obrovskej kupole premietali krátke dokumenty o slnečnej sústave, slnku, súhvezdiach, galaxiách a astronómoch. Potom nasledovala prednáška o jednotlivých planétach a prístrojoch na pozorovanie rôznych úkazov vo vesmíre. Pokračovali sme v Kremnici, kde sme navštívili banské múzeum - štôlňu Andrej. Dozvedeli sme sa, koľko zlata a striebra sa v bani ešte nachádza, a tiež aj aká ťažká bola práca baníkov. Na záver sme si obzreli historické centrum Kremnice. Aj napriek počasiu, ktoré nám neprialo - celý deň pršalo, sa nám všetkým exkurzia veľmi páčila.

Lucia Fúčelová 9.A

Pečenie vs. zážitkové učenie na angličtine

Žiaci 6.B triedy si overili svoje teoretické vedomosti v anglickom jazyku a s nadšením sa pustili do pečenia tradičného britského koláča „Apple Crumble“.
V rámci zážitkového učenia Pečenie tradičného koláča žiaci prostredníctvom vnemov a zážitkov, ktoré prežívali, si do pamäti ukladali isté informácie, ale aj jazykové štylizácie, ktoré si pri reprodukcii dokážu kedykoľvek oveľa ľahšie vybaviť. Žiakom sa pomerne rýchlo a správne vybavovali informácie ako popis receptu a pomenovanie jednotlivých kuchynských pomôcok.
Cieľom takejto vyučovacej hodiny je, aby žiaci pochopili krajinu, ktorej jazyk sa učia, v komplexnom kontexte. Žiak, ktorý pozná zvyky a tradície, je vo väčšej výhode. Chápe súvislosti jazyka v celom jeho kontexte. Prostredníctvom zážitkového učenia sa vytvára vzťah a postoj k predmetu. Je potrebné, aby anglický jazyk nebol pre žiakov iba strašiakom, ale aby bol bránou k ďalšiemu poznávaniu a učeniu sa.

Mgr. Zacharová, Mgr. Pančáková

Bilingválne gymnázium Milana Hodžu

Dňa 29. marca sa piati žiaci Bilingválneho gymnázia zúčastnili **celoslovenského finále súťaže Generation €uro v Bratislave** v priestoroch NBS.
Z piatich tímov, ktoré do finále postúpili po dvoch náročných kolách, zvíťazil práve tím žiakov z Bilingválneho gymnázia Milana Hodžu v Sučanoch.

Brána do európskeho finančného centra - do Frankfurtu nad Mohanom, ktorý je zároveň sídlom ECBP sa v minulých dňoch otvorila aj pre náš - národný víťazný tím - z Bilingválneho gymnázia Milana Hodžu v Sučanoch. Členovia tímu si prevzali ocenenie z rúk prezidenta ECB Maria Draghiho a guvernéra Národnej banky Slovenska Jozefa Makúcha. Gratulujeme!
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky udelilo 3. miesto na 41. ročníku celoštátnej súťaže **Stredoškolská odborná činnosť** žiačke Z. Hudáčovej v odbore biológia.
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky udelilo 3. miesto v celoštátnom kole 49. ročníka **Olympiády v ruskom jazyku** v kategórii B2 M. Šušienkovi.
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky udelilo 1. miesto v celoštátnom kole 29. ročníka **Olympiády v anglickom jazyku** v kategórii 2C1 A. Dujsíkovej.

Redakčná rada školskému **časopisu KARIS** získala Cenu televízie Markíza 3. stupňa v Súťaži Štúrovo pero 2019.
Tradičná akcia - **Valentínska kvapka krvi** sa aj tento rok uskutočnila v priestoroch Bilingválneho gymnázia Milana Hodžu v spolupráci s Národnou transfúznou službou v Martine na Deň učiteľov. Zúčastnili sa jej žiaci nad 18r, učitelia i ostatní darcovia krvi z obce.
Ďakujeme všetkým za ochotu darovať to najcennejšie čo človek má a môže pomôcť iným.

Aktualizovaný **rebríček INEKO**, ktorý hodnotí úroveň slovenských škôl, za školský rok 2017/2018 umiestnil na 4. priečku spomedzi 172 hodnotených slovenských gymnázií Bilingválne gymnázium M. Hodžu v Sučanoch. INEKO spracúva rebríček aj na základe výsledkov žiakov podľa údajov z ministerstva či za pridanú hodnotu u absolventov stredných škôl z roku 2018.

Monitoring kvality ovzdušia v obci Sučany

Prostredníctvom Žilinskej univerzity v Žiline, Stavebnej fakulty v našej obci prebiehalo meranie kvality ovzdušia. Prvá etapa sa uskutočnila v období, kedy sa nepredpokladal vplyv lokálneho vykurovania, od 14. 08. 2018 do 01. 10. 2018. Druhá etapa prebehla vo vykurovacom období, teda od 18. 1. 2019 do 28. 2. 2019. Merania boli vykonávané mobilnou monitorovacou stanicou, ktorá bola umiestnená na týchto stanoviskách: Námestie SNP, pri Dome smútku, ulica Vážska, ulica Pod Brezinou, ulica Sládkovičova. Medzi najväčších znečisťovateľov ovzdušia patrí doprava, priemysel a hlavne lokálne vykurovanie. Meranie kvality ovzdušia bolo zamerané na znečisťujúce látky oxid dusnatý NO, oxid dusičitý NO2, oxidy dusíka NOx, oxid uhoľnatý CO, tuhé častice PM10 a tuhé častice PM2,5 (polietavý prach). Počas meraní sa sledovali tiež meteorologické parametre ako informatívne veličiny teplota, vlhkosť, tlak, rýchlosť vetra a smer vetra. Limitné hodnoty znečisťujúcich látok NO2 a CO neboli prekročené. Prekročenia limitných hodnôt boli zaznamenané hlavne v období počas vykurovacej sezóny v roku 2019 pri znečisťujúcich látkach PM10 a PM2,5. Najvyššie koncentrácie tuhých častíc boli zaznamenané na monitorovacom stanovišti Námestie SNP v januári 2019. Zdrojom týchto tuhých častíc môžu byť lesné požiare, prach unášaný vetrom, spaľovacie procesy, hlavne v automobilových motoroch a elektrárňach. Môžu vznikať aj unášaním častíc vetrom zo stavebných plôch, alebo v dôsledku odstránenia vegetačnej pokrývky z pôdy. Usádzajú sa v dýchacích cestách. Miesto usadenia závisí od ich veľkosti. Vo všeobecnosti môžeme konštatovať, že mimo vykurovacieho obdobia prevládajú zdroje ako cestná doprava, poľnohospodárstvo, ľahký priemysel a počas vykurovacieho obdobia sa pridáva k týmto zdrojom lokálne vykurovanie, ktoré vo väčšej miere dominuje.
V prípade záujmu je možné nahliadnuť do štúdie na Stavebnom referáte v Sučanoch.

Zdroj: Monitoring kvality ovzdušia v obci Sučany, Doc. Ing. Daniela Ďurčanská, CSc. Ing. Dušan Jandačka, PhD.

Tieňová Krížová cesta

Vo farskom kostole Nanebovzatia Panny Márie v Sučanoch sa na Veľký piatok 19. apríla 2019 o 20.00 h. v tme chrámu uskutočnila hraná dramatizovaná tieňová Krížová cesta apoštola Petra. Pripravili ju mladí z farnosti a blízkeho okolia pod vedením Kataríny Čechovej. Veriaci mali aj týmto spôsobom môžnosť prežiť vykupiteľské dielo Pána Ježiša, ktoré za nás vykonal na Golgote v Jeruzaleme.

Text a snímka Pavol Pečko, farár Sučany

Je to už dvadsať rokov, čo existuje v obci DHZO na profesionálnej úrovni

Vážení spoluobčania!

Ani si neuvedomujeme, ako čas rýchlo letí. Tento rok to je už dvadsať rokov, kedy v Sučanoch začala pôsobiť stála hasičská záchranná služba.

V roku 1997 a najmä v roku 1998 vtedajší DPO Sučany, ako dobrovoľný zbor zaznamenal nebývalý nárast výjazdov k požiarom tráv a lesných porastov. V inkriminovaných mesiacoch marec, apríl, október to boli niekedy aj tri, štyri výjazdy za deň. V tej dobe bol zbor vyzbrojený iba vozidlom CAS 25 Škoda RTHP ľudovo nazvaný trambus, AVIA 31 s motorovou čerpadlovou striekačkou PS 12 a vozidlom ZIL 131 CAS 16. V obci fungovala Obecná polícia, kde jej príslušníci boli zároveň aj členmi DPZ Sučany, no väčšina to boli dobrovoľníci z radov občanov. Asi si viete predstaviť, keď členovia po zásahu ošetrili techniku, odišli domov a o pár hodín ich znova siréna zvolávala k ďalšiemu požiaru.

Vo vtedajšej zbrojnici bola aj policajná stanica na hornom poschodí, prízemie mali hasiči. Situácia s výjazdmi začala byť neúnosná, a preto padlo rozhodnutie, vytvoriť stálu hasičskú službu. Začali rokovania so starostom obce Ing. Rybárom, ktorý bol nášmu zámeru naklonený. Po jeho súhlasnom stanovisku započala mravenčia práca v oživovaní zboru. Najprv to bolo jednanie s vtedajším riaditeľom Okresného riaditeľstva požiarnej ochrany, krajským riaditeľom odboru PO, ministerstvom pôšt a telekomunikácií, telekomunikačným úradom o pridelenie vysielacích frekvencií a volacích znakov a samozrejme popri tom prebiehala základná odborná a zdokonaľovacia príprava členov vyčlenených do tejto služby. Školenia boli vykonávané v sídle Obecnej polície v objekte Praktik Sučany oproti pekárni (terajšie železiarstvo a holičstvo). Kým prebiehala základná a zdokonaľovacia príprava, ktorú viedol náš člen Ing. Anton Mäčko a lektori Odbornej školy DPO pod vedením Jána Slezáka, zdravotná príprava pod vedením MUDr Richarda Koyša, odborné školenia na prácu s hydraulickými zariadeniami, VRZ, starosta obce s veliteľom Petrom Slobodníkom neraz merali cestu do Bratislavy pre rôzne povolenia, usmernenia a podobne. Súbežne členovia pripravovali priestor v hasičskej zbrojnici. Tam, kde je teraz príručná dielňa a miestnosť protiplynovej služby, bol zriadený dispečing a odpočiváreň zmeny. Prezídium HaZZ a OR PO Martin stanovili podmienky, za akých môže služba byť zriadená.

Vykonaním záverečných skúšok členov z odbornej, technickej, zdravotnej a teoretickej prípravy v decembri 1998 a následne kontrolou splnenia všetkých podmienok mohla započať stála služba. 1. januára 1999 bol zbor zaradený do integrovaného záchranného systému Krajského riaditeľstva PO Žilina. Zatiaľ len s pôvodným vybavením. No v tom istom roku pri likvidácii Závodného požiarneho zboru Prakovce sa nám podarilo zakúpiť na tú dobu výkonné vozidlo CAS 32 T 138. Neskôr začala byť na krátku dobu využívaná aj Lada Niva obecnej polície. Pretože sme zabezpečovali aj pomoc pri dopravných nehodách, bolo potrebné vybaviť zbor takýmto vozidlom. Na tento účel bolo v roku 2000 zakúpené osobné vozidlo Tatra 613, ktoré členovia v osobnom voľne upravili a prispôsobili na zásahy pri dopravných nehodách. Aj vďaka nadácii Markíza sa nám v tom istom roku podarilo získať prvé hydraulické vyslobodzovacie zariadenie.

Priestory na službu boli síce stiesnené, ale odhodlanie a osobný vzťah každého člena v snahe pomáhať občanom v krízových situáciách pomohli prekonať aj tento problém. Iste si dokážete predstaviť, keď jednotka vyrážala na zásah. Najprv dispečer musel otvoriť ťažké plechové dvere, odvetrávanie v tej dobe nebolo, takže všetok dym sa vovalil do priestoru dispečingu a odpočivárne. Preto ostalo všetko pootvárané, aby dym unikol. Neskôr aj tento problém sa nám podarilo vyriešiť.

Vlastnou brigádnickou činnosťou, podporou vedenia obce, ale aj rôznymi akciami a sponzorom sa nám podarilo postupne vylepšovať priestory a aj techniku. Veľká úľava nastala, keď padlo rozhodnutie, že Policajný zbor SR sa odsťahuje do iných priestorov. Uvoľnilo sa nám celé horné poschodie a naraz sme nevedeli, čo s toľkými priestormi. No netrvalo to dlho a naraz boli priestory obsadené. Postupne sme zdokonaľovali aj technické vybavenie a ani sme nezistili ako a priestory boli malé, či už garážové, alebo tylové. Obec vstúpila do projektu rekonštrukcie hasičskej stanice v roku 2008, projekt bol úspešný a v roku 2010 začala rekonštrukcia. Nikto nás však nezbavil povinnosti služby, preto sme slúžili na stavenisku. Boli to hektické dva roky, ale stálo to za to. Po odovzdaní stavby do užívania v roku 2012, obnovy strojového parku, technického vybavenia, hasičská stanica, tak ako ju dnes poznáte bola jednou z najmodernejších staníc, ktoré nám závideli aj profesionálni hasiči. Postupom času začali rekonštrukcie aj iných hasičských staníc, a tak sa začali vyrovnávať našej stanici.

Neustálym odborným vzdelávaním, školeniami, cvičením všetci členovia si zvyšujú svoju kvalifikáciu a pripravenosť na rôzne druhy zásahov. Tomu zodpovedá aj technické vybavenie zboru, ktoré z veľkej časti je nakupované a obnovované z vlastných finančných zdrojov zboru. Zbor svojou činnosťou sa stal prínosom aj pre obec, členovia vykonávajú rôzne práce v prospech obce a spoluobčanov, a tak šetria nemalé finančné prostriedky z rozpočtu obce. A nie je to len o šetrení finančných prostriedkov, ale aj o včasnosti, dostupnosti a kvalite poskytovanej práce, o čom sa môžete presvedčať v zimných mesiacoch odpratávaním snehu a sprejazdňovaním miestnych komunikácií, v letných mesiacoch starostlivosťou o zeleň v obci, ale aj inými prácami pri neočakávaných udalostiach.

Myslím si, že svoje opodstatnenie existencie zbor dokázal. Sme jediným zborom svojho druhu na Slovensku, chodia k nám pre skúsenosti aj z iných obcí a miest, a to nielen zo Slovenska. Za svoju činnosť bol veliteľ zboru v roku 2009 vyznamenaný najvyšším vyznamenaním DPO – medailou M. Schmidta, zboru bola v roku 2015 udelená Čestná plaketa ministra vnútra SR a zbor obdržal aj iné ocenenia. No najviac sa občania môžu o oprávnenosti, opodstatnenosti existencie zboru presvedčiť vtedy, keď sú v tiesni odkázaní na pomoc iných a tá im je vo veľmi krátkom čase a kvalitne členmi zboru poskytnutá.

Viac o histórii, výjazdoch, života zboru, vylepšovaní techniky sa môžete dočítať na webovej stránke zboru http://dhzsucany.sk/

Ing. Anton Mäčko, PhD
Predseda DHZ Sučany

Budova po rekonštrukcii

Slávnostné odovzdanie repasovanej cisterny (ešte stará budova)

Jeden z nespočetných zásahov pri dopravnej nehode

Uvítanie do života

Svet v sebe skrýva obrovské poklady a skvosty, ale narodenie dieťaťa je tým najzázračnejším pokladom a najvzácnejším kvetom lásky, ktorého omamujúca vôňa nevyprchá až do konca života rodičov.
„Dieťa je najkrajším kvetom lásky a je aj našou budúcnosťou, ktorá nás zaväzuje vytrvať pri ňom a vychovať malého človiečika v skutočného človeka. To je najväčším životným úspechom."
Narodenie dieťatka je radosťou nielen pre rodičov, širšiu rodinu, ale aj pre našu obec. V sobotu 30.marca 2019 sa v RKD v obradnej miestnosti konala milá slávnosť – Uvítanie malých Sučancov do života. Starosta obce pán Martin Rybár si deti a ich rodičov uctil svojím príhovorom a po krátkom programe detí z MŠ, piesni a básni odovzdal darček a mamičke ružu. V závere nasledoval zápis do pamätnej knihy obce.
Želáme im, aby ich deti boli zdravé, silné, aby prežili radostné detstvo

Text: K.Miháliková
Foto: C. Pročka

Cena Slovenka 2019 v oblasti zdravotníctva pre našu rodáčku

Slovenské národné divadlo v Bratislave bolo dejiskom v poradí jedenásteho ročníka obľúbenej čitateľskej ankety SLOVENKA ROKA. Prestížne ocenenie organizuje týždenník Slovenka v spolupráci s RTVS a Slovenským národným divadlom.
V úvode večera deväť výnimočných Sloveniek, nominovaných v jednotlivých kategóriách pozdravil Andrej Kiska, ktorý mal i tento rok záštitu nad anketou Slovenka roka. Tie sú uznávané nielen na Slovensku, ale aj v medzinárodnom prostredí. Nominantky získali prestížne ocenenie na základe výsledkov hlasovania divákov a čitateľov. Adeptky na titul Slovenka roka 2019 vyberala nominačná komisia. Medzi čerstvými víťazkami prestížnej ankety za rok 2019 je aj meno našej rodáčky **Mgr. Martina Dubovcovej, PhD.**

Martinka, akej oblasti zdravotníctva sa venuješ?
Mojou oblasťou je poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti. Profesia sestry mi je blízka už niekoľko rokov, a venujem sa jej aj spoza katedry. Vyučujem budúce sestry, budúce kolegyne, budúce priekopníčky v oblasti ošetrovateľstva.

Ako si sa dostala k nominácii na Slovenku roka?
Nomináciu zaslala Rada riaditeľov Univerzitnej nemocnice, kde pracujem. Nominačná komisia vyberá z návrhov laureátky do 9 kategórií.

Čo je pre teba najväčším ocenením tvojej práce?
V tak náročnej práci je dôležitá podpora rodiny. Pri aktivitách, ktoré mám, som vďačná mojej rodine, môjmu manželovi za jeho trpezlivosť a zdieľanie všetkých mojich pohnútok robiť veci lepšie. Ocenením mojej práce je môj pocit spokojnosti, ako aj spokojnosť mojich kolegýň a kolegov na všetkých poliach môjho pôsobenia, takže aj spokojnosť pacientov a mojich študentov.

Čo ťa čaká najbližšie, aké sú tvoje plány?
Predovšetkým si chcem tento pocit prestížneho ocenenia vychutnať. Prijímam ho s pokorou, rešpektom a úctou. Som vďačná, že môžem byť aj touto anketou hlasom profesie sestier, ktoré zastupujem.
Martinka, ďakujem ti za rozhovor a prajem veľa pracovných i osobných úspechov.

Turnaj so 61-ročnou históriou

Je len málo podujatí, ktoré sa môžu popýšiť takou tradíciou, akú má sučiansky turnaj v kolkoch. Na prelome rokov 2018/2019 sa uskutočnil na 4-dráhovej kolkárni v Sučanoch už 61. ročník turnaja v kolkoch amatérov o pohár starostu obce. Je to najstarší amatérsky turnaj na Slovensku. Tohto ročníka sa zúčastnilo 9 družstiev. Hralo sa podľa kolkárskych pravidiel na 80 hodov združených (10 hodov plné, 10 hodov dorážka) na 4 dráhach. Po základnej časti, kedy každé družstvo medzi sebou odohralo zápas, sa hrala ešte nadstavbová časť a to 1.-4. družstvo medzi sebou a 5.-8. družstvo tak isto. Najlepšie si počínalo družstvo Obec Sučany, pričom len v jednom stretnutí bolo neúspešné.

Konečné poradie 4 najlepších družstiev

Poradie	Družstvo	Body	Skóre	Priemer
1.	Obec Sučany	20	65:23	2196,0
2.	Traktor Podskala „A“	18	60:28	2176,7
3.	Cukrári Sučany	12	47:41	2165,6
4.	Prefa Sučany	10	45:43	2145,6

Ostatné poradie družstiev

5. Rozvodňa Sučany
6. Eva Team Sučany
7. Záturčie
8. Dorka Team Vrútky
9. Traktor Podskala „B“

12 najlepších jednotlivcov v turnaji

Poradie	Meno	Družstvo	Celkový priemer
1.	Hudec Peter	Traktor Podskala „A“	392,00
2.	Kulichová Andrea	Prefa Sučany	387,64
3.	Ilovský Martin	Cukrári Sučany	383,73
4.	Matúška Michal	Obec Sučany	379,20
5.	Lacika Martin	Traktor Podskala „A“	377,30
6.	Ludrovský Michal	Prefa Sučany	377,00
7.	Bazger Rastislav	Obec Sučany	374,63
8.	Kačák Michal	Rozvodňa Sučany	374,60
9.	Kyselicová Dominika	Traktor Podskala „A“	373,33
10.	Ilovský Eduard	Obec Sučany	372,09
11.	Čech Peter	Obec Sučany	370,00
12.	Matula Robert	Traktor Podskala „A“	369,55

Turnaja sa zúčastnilo 83 kolkárov, z toho 12 žien. Najstarší účastník bol Záborský Rudolf z družstva Dorka Team Vrútky, vo veku 83 rokov. Víťazné družstvo Obec Sučany si zabezpečilo účasť na majstrovstvách Slovenska amatérov v kolkoch, ktoré sa uskutočnia na kolkárni v Trenčíne v dňoch 1.-2. júna 2019.
Víťazné družstvo Obec Sučany hralo v tejto zostave: Matúška Michal, Bazger Rastislav, Ilovský Eduard, Čech Peter, Kyselica Ľubomír, Plazák Jaroslav, Bella Juraj, Plazák Jozef, Malko Dušan, Babiš Martin.
Dňa 10.3.2019 bolo slávnostné vyhodnotenie turnaja v kolkárni, kde starosta obce Martin Rybár a predseda kolkárskeho klubu Ján Ondrejčík odovzdali pre najlepšie družstvá, ako aj jednotlivcom putovné poháre a vecné ceny. Kolkársky oddiel pripravil aj štedré občerstvenie pre zúčastnené družstvá 61. ročníka.

Text a foto: D. Malko

JDS SUČANY SENIORI A MATIČIARI SA STRETLI 22.3.2019

Na „pilotnom/nultom ročníku“ kolkárskeho turnaja

V modernej sučianskej ŠTVORDRÁHOVEJ KOLKÁRNI sa zišlo 32 účastníkov z Turian a Sučian, aby si vskúšali a ochutnali čaro tohto športu, v ktorom „Kolkársky klub Tatrana Sučany“ dosiahol a stále dosahuje výborné aj medzinárodné úspechy. Štyri štvorčlenné družstvá matičiarov a členov Jednoty (niektorí to skúšali prvý raz v živote), zápolili a výsledky sa hodnotili podľa počtu zhodených kolkov, Družstvo ZO JDS z Turian dosiahlo najvyšší počet 277 bodov, tesne pred družstvom MO MS zo Sučian 274 bodov. Atmosféra bola v tento pekný jarný deň výborná, veď po skončení súťažnej časti, si skúsili „zhadzovať“ kolky aj viacerí diváci. Odborným garantom stretnutia bol p. Dušan Malko, za čo mu patrí poďakovanie. Za poskytnutie „kolkárne“, treba vyzdvihnúť ochotu Kolkárskeho klubu a jeho prezidenta p. Jána Ondrejčíka. Dobrý dojem z podujatia nás motivuje usporiadať 1.ročník čo najskôr, podľa možnosti využitia tohto perfektného športového areálu.

Text a foto: Ján Šteuček

„...Fašiangy, fašiangy, dobré to časy,
pijeme vínečko, jeme klobásy ...“

S týmto „ústredným mottom“ sa vydala skupinka nadšencov, seniorov, členov Základnej organizácie JDS a speváckej skupiny „Sučianka“, v sprievode dvoch harmoník, v sobotu 2. marca, na **„MAŠKARNÝ SPRIEVOD“** obcou Sučany. Úloha to vôbec nebola ľahká, lebo obec Sučany je najväčšia v okrese Martin.
(Slovo ***„fašiang“*** pochádza z nemeckého ***„vast-schane“***, ktoré vo voľnom preklade znamená ***„POSLEDNÝ NÁPOJ“.*** Symbolizovalo nastávajúci 40-dňový pôst pred Veľkou nocou, ktorý sa najmä v minulosti bral veľmi vážne. Práve preto mali byť posledné fašiangové dni, nazývané ostatky, dňami bujarej zábavy. Z veľkomoravského obdobia je z nášho územia známy názov ***„mjasopust“***. V českom jazyku sa slovo ***„masopust“*** zachovalo.)
Ráno od deviatej hodiny sa masky „strojili“ a o pol desiatej vyrazili najprv do miestnej časti „Hrabiny“, neskôr sa vydali do „Podskaly“. Po krátkom občerstvení absolvovali ešte tri miestne časti obce, „Sacké záhumnie“, „Prefa - Teheleň“ a okolie „Okálov“. Riadne uťahaní skončili večer v Klube dôchodcov.
Ešte náročnejší deň čakal seniorov v utorok 5. marca, kedy zorganizovali na záver fašiangov

„POCHOVANIE BASY“.
„...Už ide do hrobu, nechce sa jej viac žiť.
Kým ju pochováme dajme sa jej napiť.
Zbohom. Tu spočívaj naša basa milá,
aby k Veľkej noci si sa zobudila...“

Za zvukov kapely „ÚSVIT“ a „smútočného sprievodu“ bol vykonaný obrad „pochovania basy“. 142 účastníkov podujatia si užilo posledné chvíle „veselosti a zábavy“ pred nastávajúcim 40-dňovým pôstom, veď tradície treba dodržiavať. Poďakovanie si zaslúžia Výbor ZO JDS Sučany, obecný úrad, Sučianka a Úsvit.

Text : Ján Šteuček
Foto : Ján Pakán

Pobyt vo Vysokých Tatrách

Na jarnom týždňovom pobyte vo Vysokých Tatrách, v hoteli Morava, sa zúčastnili členovia z našich troch organizácií: SZPB, JDS a SZZP - Sučany. Spolu nás bolo 24. Naša vedúca p. Danuša Pročková nám pripravila bohatý program. Boli sme na Štrbskom a Popradskom plese, lanovkou sme sa vyviezli na Skalnaté pleso, kde boli ideálne podmienky na lyžovanie a nádherný výhľad na okolie Tatier. Niektorí z nás sa vyviezli lanovkou aj na Lomnický štít. V Starom Smokovci sme prešli Krížovú cestu, na konci ktorej je rozhľadňa s posedením. V predposledný deň odchodu sme boli na Hrebienku, kde sme si pozreli ľadové sochy. Zasneženým chodníkom sme prešli na Rajnerovu chatu, v ktorej sme sa občerstvili čajom a kávou. V hoteli sa nám postarali každý večer o kultúrny program, premietali nám filmy o Vysokých Tatrách. Mali sme posedenie pri živej hudbe a predposledný večer nám hrali dvaja harmonikári ľudové pesničky, pri ktorých sme si všetci spoločne zaspievali. Počasie sme mali slnečné a týždeň veľmi rýchlo ubehol. Na skvelé zážitky môžeme už len spomínať.

Text a foto: Pročková Danuša

Poďakovanie všetkým ženám

Obecný úrad v Sučanoch v nedeľu 10.3.2019 v RKD pripravil kultúrny program pri príležitosti Medzinárodného dňa žien. Hostí v sále privítala referentka kultúry Katarína Miháliková a odovzdala slovo starostovi obce Martinovi Rybárovi. Nasledoval kultúrny program, v ktorom vystúpili deti z MŠ Zvonček, žiaci ZŠ SNP v Sučanoch so svojimi pani učiteľkami . Na záver slávnostného stretnutia bola každá žena obdarovaná krásnou ružou z rúk pána starostu obce a medovníkovým srdiečkom.

Text. K. Mihálková
Foto: D. Pročková

Oslavy oslobodenia Sučian

Obecný úrad Sučany, ZO SZPB Sučany a miestni občanmi si na cintoríne pri Pamätníku padlých pripomenuli 74. výročie oslobodenia obce. Prítomným sa prihovoril starosta obce Martin Rybár, za Slovenský zväz Protifašistických bojovníkov predseda Miloš Skokňa. V príhovoroch spomenuli udalosti z oslobodzovania obce: Sučany boli oslobodené v skorých ranných hodinách 11. apríla 1945. Po prelomení obrany okupantov vo Veľkej Fatre obec oslobodzovala 1., 3. a 4. brigáda 1. Československého armádneho zboru z východného smeru od obce Podhradie. V boji padlo deväť príslušníkov armádneho zboru. Do Sučian sa po vojne nevrátilo 113 obyvateľov, ktorí zahynuli v protifašistickom odboji počas SNP, oslobodzovaní obce, ale aj v koncentračných táboroch. Vo vojne prichádzajú o život nevinní, bez ohľadu na vek, pohlavie, politické, či náboženské presvedčenie.

Po príhovoroch zaspievala skupina Sučianka. K pamätníku položili vence, ktorými sme si uctili všetkých, ktorí obetovali to najcennejšie, svoje životy za našu slobodu.

Text a foto: Pročková Danuša

Pekná tradícia pokračuje....

Mesiac máj sa už od nepamäti považuje za mesiac lásky a zrodu nového života. Všetko živé, čo prišlo na svet v mesiaci máj malo tendenciu rásť a rozvíjať sa. Máje boli známe už veľmi dávno. Staroveké národy dávali pred 1. májom na domy a hospodárske budovy stromčeky na ochranu pred zlými duchmi a chorobami. Májová zeleň ako magický prostriedok vyjadrovala želanie poľnohospodárov, aby ich úroda mala silu a dobrý rast. Stavanie májov bolo rozšírené na celom Slovensku, často sprevádzané muzikou, tancom, spevom. Zvyčajne v predvečer prvého mája stavali slobodní mládenci svojim vyvoleným slobodným dievčatám pod obloky máje. Najvýznamnejšie postavenie medzi rastlinami mal vo zvykoch tohto obdobia strom, ktorý sa označuje ako „Máj“. Táto tradícia sa zachovala až po dnes. V našej obci má stavanie mája už dlhoročnú tradíciu. Aj tento rok sme v závere mesiaca apríl postavili máj, ako znak lásky a pozdrav prichádzajúcemu mesiacu máj. S programom vystúpili žiaci z materskej školy. Deti s rodičmi viazali pestrofarebné stužky za spevu ľudovej hudby Tri doliny. Potom sa chopili práce naši hasiči, ktorým patrí veľká vďaka a máj za pomoci techniky postavili. Zdalo sa, že počasie nám nebude tento rok priať, no predsa sa „ umúdrilo“ a krásny 30 metrový máj nás tešil celý mesiac.

Text : K. Miháliková
Foto: C. Pročka

Akcia Čisté hory 2019

Stalo sa už poctivou tradíciou, že v mesiaci máj priatelia prírody, hlavne z radov sučianskych turistov pod záštitou občianskeho združenia Primula a Urbárskej spoločnosti v Sučanoch pod vedením Jána Chorváta, sa vydávajú čistiť naše lesy od nežiadúceho odpadu.
Užitočná a prospešná akcia vzhľadom na poveternostné podmienky a ešte nezmiznutý sneh vo vyšších polohách bola teraz konaná v čosi neskoršom termíne dňa 18.mája, má tak za sebou svoje ďalšie pokračovanie.
Tentokrát bola akcia sústredená do nižších polôh sučianskej doliny a zameraná okrem zberu odpadu hlavne na uhadzovanie konárov po ťažbe do kôp. Aj touto cestou patrí poďakovanie všetkým tým, ktorí sa jej skoro pravidelne zúčastňujú. Vľúdne májové počasie a záver pri dobrom kotlíkovom guľáši boli zaslúženou odmenou pre skoro tridsať zúčastnených.

Text a foto: Miroslav Miert

Deň Zeme

Keby každý obyvateľ Zeme potreboval toľko zdrojov ako obyvateľ Sučian, tak potrebujeme dva a pol planéty. V roku 2018 sme od 27. mája žili na ekologický dlh. Čiže v tento deň sme spotrebovali všetky zdroje, ktoré nám mali vystačiť na celý rok 2018. Ako sme na tom tento rok, sa dozvieme čoskoro. Čo však s istotou vieme povedať je, že tento dátum bude oveľa skôr. Celá populácia Slovákov žije od 90.tych rokov na ekologický dlh. http://data.footprintnetwork.org/#/

Aj tento rok si obec pripomenula 22. apríl - Deň Zeme. Sviatok je ovplyvnený pôvodnými dňami Zeme, ktoré sa konali pri oslavách jarnej rovnodennosti a oslavovali príchod jari. Cieľom je neustále ľuďom pripomínať dopady ničenia životného prostredia a viesť ich k zodpovednosti za svoje okolie.

Zem je to, čo máme všetci spoločné.

Tento ročník bol výnimočný. A to v tom, že okrem zvyčajného zberu odpadu sme program obohatili o vzdelávaciu časť. Týždeň pred samotným upratovaním sme zorganizovali besedu pre žiakov základnej školy. V úvodnej časti si žiaci pozreli dokument A Plastic Ocean, v ktorom sa dozvedeli, aké problémy spôsobuje plastový odpad v oceánoch. V ďalšej časti im porozprával cestovateľ Samuel Skokňa o ochrane životného prostredia a jeho dobrodružstve v Indonézii, kde zachraňoval morské korytnačky. O týždeň na to sa konala v Robotníckom kultúrnom dome beseda na tému separácie a znižovania produkcie odpadov s odborníkom z občianskeho združenia Priatelia Zeme. Občania sa dozvedeli ako a prečo separovať, ako správne kompostovať biologickú zložku odpadu a znižovať celkovú produkciu odpadov.

Celý program bol organizovaný tak, aby sme namotivovali a zapojili všetkých občanov. V základnej škole žiakov a cez žiakov rodičov. V Robotníckom kultúrnom dome občanov a záujmové skupiny obce, členov komisií, poslancov a zamestnancov obce. Takto zmobilizovaní občania sa na druhý deň s radosťou pustili do upratovania obce.

Počas piatich hodín dobrovoľníci, ktorí sa akcie zúčastnili, zbavili Sučany od dôsledkov nezodpovedného správania sa niektorých našich spoluobčanov. Spoločne sa vyzbieralo viac ako 100 vriec odpadkov, a to vďaka 35-im dobrovoľníkom, členom rybárskeho zväzu a klubu turistov. O zvoz odpadkov sa postarali naši hasiči a o občerstvenie po dobre vykonanej práci obec a p. poslanec Martin Giert, ktorému chceme aj touto cestou poďakovať.

Naďalej budeme organizovať takéto akcie a budeme radi, ak sa ich budete zúčastňovať. Pretože bez vás, participácie občanov, to nepôjde. Aj preto sa v obci založili komunitné iniciatívy, ktoré chcú spájať aktívnych ľudí a spoločnými silami sa podieľať na jej rozvoji.

Obecný úrad v Sučanoch a člen komisie bytovej a životného prostredia Samuel Skokňa – iniciatíva Reštart Sučian

Foto: Ctibor Pročka, Peter Belica

VANECIUS ELIÁŠ (1676 - 1737), cisársko-kráľovský radca, barokový literát

Narodil sa a detstvo prežil v Sučanoch. Jeho otec Mikuláš bol tu evanjelický kňaz, matka Katarína rod. Buriusová. Univerzity vyštudoval za podpory Révayovcov, ktorí ho aj po štúdiách odporúčali na cisársky dvor vo Viedni. Stala sa z neho uznávaná osobnosť, tajomník Kráľovskej miestodržiteľskej rady, osobný tajomník cisára Karola VI. a tajomník kráľovskej súdnej kúrie. Nositeľ titulu Čestný kráľovský radca. Iná veľká osobnosť tej doby, polyhistor Matej Bell vo svojom slávnom diele Notície Uhorska /Notitia Hungariae/, sa tu, pri popise vtedy ako uvádza druhého najvýznamnejšieho turčianského mestečka Sučany, o ňom zmieňuje následne:

„...mestečko často dalo mužov vyznačujúcich sa nadaním a vzdelanosťou. Medzi nich v súčasnosti zaslúžene rátame Eliáša Vanécia, radcu najvznešenejšieho cisára Karola VI., ako aj prvého sekretára uhorskej dvorskej kráľovskej kancelárie. Vyniká neobyčajnou učenosťou a jedinečná je jeho elegancia v spoločenskom vystupovaní a záľuba v básnickom umení, takže by si naozaj zaslúžil byť počítaný medzi najobľúbenejších básnikov nášho Uhorska. Táto jeho poézia, čistá žiačka filozofie, vyznačuje sa...“

Nuž, chvály na neho ako aj na vtedajších sučianskych obyvateľov je tu od Mateja Bella dosť a asi bude aj po zásluhe. Možno nezaškodí trošku si ju oprášiť aj nám, súčasníkom a pripomenúť vlastnú pomíjavosť, ale i hrdosť.

Text: M. Miert

Deň matiek druhú májovú nedeľu v RKD

Je milá a nežná ako jarný kvet, čo snežienkou ho voláme. Je dobrá a krásna ako rozprávka, čo osvieži nás po ráne. Je to naša mama! Ona len nám žije! Dobre nám je, dobre, kým jej srdce bije. Je nám ako rosa, čo oživí kvet. Bez mamy je pustý, prázdny celý svet. Mama, drahá mama, my ťa rady máme. Za lásku ti srdce plné lásky dáme.

Deň matiek patrí medzi najdojemnejšie sviatky - pre každého človeka je jeho matka najdôležitejším človekom na svete. Od detstva až po posledné chvíle pred odchodom z tohto sveta si človek nesie v sebe jedinečný a neopakovateľný obraz svojej matky. Matky, ktorá všetko chápe, odpúšťa, vždy poľutuje a bude stále milovať svoje dieťa bez ohľadu na to, aké ono je. V našej obci sa 12. mája v Robotníckom kultúrnom dome prihovorili detičky z Materskej školy Zvonček a Základnej školy SNP svojim mamám a starým mamám slovami básnikov. Veršami vyjadrili vďaku tým, ktoré ich milujú za každých okolností a robia ich životy krajšími. Ich slová
boli naozaj dojímavé a vypadlo veľa slzičiek radosti a hrdosti na svoje deti a vnúčatá. Tento deň patril každej mame, starej mame, ktorá môže nahradiť všetkých, no ju nenahradí nik. Veľká vďaka patrí aj pani učiteľkám za krásne pripravený program.
Ďakujeme.

Text:K. Miháliková
Foto: C. Pročka

Staráme sa o svojich členov a podporujeme zdravý životný štýl.

(Z činnosti miestnej organizácie zdravotne postihnutých)

Miestna organizácia zväzu zdravotne postihnutých v obci po obnovení výboru organizácie vo februári t.r. sa zamerala na priblíženie sa ľuďom a zaktivizovala svoju činnosť organizovaním rôznych podujatí . Tie vyberá tak , aby obsahom spĺňali požiadavky a vypĺňali záujmy občanov tejto kategórie a venovali im všestrannú starostlivosť. Zamerali sa a organizujú aktivity na zlepšenie a podporu zdravia, na prevenciu a udržanie dobrého zdravotného stavu , na zdravú výživu a spoločenské a kultúrne vyžitie sa. V nasledujúcom príspevku približujeme ich aktivity.

Ukážka strihania stromkov

Výbor hneď na prvom zasadnutí aktívne a premyslene naplánoval podujatia a postupne sa snažil o ich realizáciu. V marci sme zorganizovali a pozvali občanov na ukážku zimného strihania jadrovín. Mnohí máme doma ovocné záhrady a možnosť pestovať si sami ovocie, ale ak chceme mať úrodu, je potrebné rozumieť tomu a venovať záhrade aj čas. Stromky, kríky, hrozno omladiť a potom sa nám sad odmení zdravým ovocím v dostatočnom množstve tak, že nebudeme odkázaní na nákup chemicky ošetrených plodov z reťazcov. Iste nášmu zdraviu viac prospejú bio produkty z našich záhrad a tiež nám bude prospešný čerstvý vzduch a pohyb. Kurz sa uskutočnil za pomerne chladného počasia, ale tak ako to vyžadovala vegetácia, preto sa ho zúčastnilo menej záujemcov, čo je škoda. Pri odbornom výklade Ing. Bobockého sme získali vzácne teoretické aj praktické rady zo strihania jadrovín, kríkov a hrozna. Táto aktivita bude pokračovať ukážkou letného rezu kôstkovín v auguste.

Severská chôdza

Nenáročná na pohyb aj financie a zvládnuteľná každým priemerne zdatným človekom je športová aktivita – chôdza s palicami- severská chôdza- nordig walking. Začali sme s ňou začiatkom apríla, hneď po oprení sa prvých jarných lúčov na našu zem. Stretla sa s pomerne aktívnym ohlasom u členiek, ale aj občanov obce, keď zavítali medzi nás ženy aj muži, odhodlaní aktívne podporiť svoje zdravie a kondíciu nenáročným športovaním. Najprv sa začiatočníci oboznámili s technikou chôdze, ktorú predviedla a usmernila A.Bellová a potom sme každú nedeľu za priaznivého počasia chodievali a naďalej budeme chodievať po okolitých lúkach a kopčekoch nášho sučianskeho chotára. Odmenou nám boli nádherné pohľady na okolitú prírodu Malej a Veľkej Fatry, vôňa zakvitnutých kobercov okolitých lúk a príjemné športové vyžitie. Chôdza samozrejme pokračuje za priaznivého počasia každú nedeľu od 14-tej hod. od parku na sídlisku Prefa (pri Ranči) a môže sa ku nám pridať každý, koho to osloví. Benefity – čerstvý vzduch, krása a farby voľnej prírody, príjemná partia a aktívny nenáročný pohyb nič nestoja a prospievajú nám.

Sučianska poetka Anna Ursíni – Jamrišková medzi nami

Mnohí občania už zachytili, že obec má ďalšiu osobnosť na poli literárnej tvorby, rodáčku a jej stálu návštevníčku Annu Jamriškovú. Táto sa dala vo svojich 50. rokoch na dráhu básnickej tvorby a darí sa jej úspešne. Vydala už 5 zbierok básní zo spomienok na svoje detstvo, návratoch domov o svojom živote, ale i o tradíciách a histórii obce. Aj básne o tom, čo ju v živote emocionálne napĺňa, sú zároveň výpoveďou o jej víťazstvách a pádoch, vpletených do reality života. Akýsi návrat k zabudnutému verizmu, kde strom je stromom, voda vodou a slza slzou, či pestrú mozaiku básní a sonetov o sviatočne prestretom stole, snoch, či priateľoch .si vypočuli účastníci besedy, ktorú zorganizovala organizácia k príležitosti Mesiaca knihy.

Príjemná „ nedeľná chvíľka poézie “, ako ju nazvali počúvajúci, im priniesla literárne, citovo, a duchovne obohatený zážitok a mnohí si na záver ešte rozobrali posledné kusy jej piatej zbierky aj s venovaním.

Krása kvetov pod pamätníkom v Banskej Bystrici

Potešiť sa z krásy a farieb kvetín, prebudiť v sebe endorfíny šťastia, kúpiť si kvietky, priesady alebo nejaké včelie produkty a doma ich užívať či sa starať o ne a vyplniť si tak dlhý voľný čas, to bolo cieľom návštevy „Výstavy kveteny a včelstva“, ktorá sa konala v Banskej Bystrici. Príjemne strávený deň, potešenie očí a pohladenie duše z krásy, ktorú vytvorila príroda a dopestovali šikovné ruky človeka , to bolo obsahom celodenného programu účastníčok výletu a stráveného dňa 2.mája na výstavisku alebo priamo v rovnako krásnej a rozkvitnutej Banskej Bystrici.

Vraciame sa k tradíciám našich starých mám

(ukážka kváskovania)

Kváskovanie nie je novodobý výmysel, používali ho pri pečení chleba už naše staré mamy, ba bol používaný už za čias starého Egypta. Kvások svojím zložením pozitívne ovplyvňuje naše zdravie, nezaťažuje trávenie, odkysľuje organizmus, má nízky glykemický index, nenadúva, zlepšuje stav alergií, exémov, akné, podporuje imunitu. (Jediná nevýhoda pečenia s kváskom je dlhodobý proces prípravy.)

S cieľom podpory zdravého životného štýlu a konzumácie zdravších potravín, sme zorganizovali 9.mája v priestoroch klubu dôchodcov ukážku pečenia chleba a pečiva z kvásku. Na toto sa ochotne podujala dcéra našej členky Mgr. Katarína Drbiaková, ktorá už dlhšie pečie s kváskom a pripravila nám okrem ukážok pečenia, na ochutnanie aj chutné pečivo z kvásku. Samozrejme, že chutilo vynikajúco. V rámci kurzu sme sa oboznámili s postupom prípravy kvásku, rozkvasu, zamiesenia chleba aj vianočky až po konečný výsledok - upečené produkty.

Kurzu sa zúčastnili členky organizácie, záujemca mužského pohlavia, aj mladé mamičky, ktoré prejavili záujem o tento zdravší spôsob stravovania. Záverom si účastníci odniesli domov nielen vzácne informácie spojené s praktickými ukážkami, recepty, ale aj hotový kvások, takže si mohli pečenie doma hneď vyskúšať. Kváskový chlieb a produkty z kvásku sú návratom ku zdraviu a niekedy i oslobodenie od liekov.

Deň matiek

Aj naša organizácia si následne po obecných oslavách pripomenula v robotníckom kultúrnom dome 19.mája Deň matiek posedením pri hudbe a v spoločnosti svojich členov. Zúčastnilo sa ich na podujatí temer 100. Program pre matky, staré mamy či prababičky pripravili najmä muži. K príjemnej atmosfére podujatia prispela dobrá hudba, zábava aj tanec.

Plánované podujatia:

Organizácia pracuje ďalej a má už plán aj na II.polrok. Na letné dni v mesiaci jún máme naplánovaný týždenný relaxačný pobyt s plávaním v bazénoch s termálnou vodou v Štúrove. V auguste – 2.8. pozývame svojich členov na vystúpenie Kandráčovcov do amfiteátra v Martine, za zľavnené vstupné a odvoz autobusom.

Stále platí ponuka a pozvánka na nenáročné športovanie, severskú chôdzu, ktorú chceme rozšíriť o cvičenia s lanom na chrbticu „SM- systém“, pod odborným vedením rehabilitačnej sestričky.

Na jeseň plánujeme kurz pečenia a zdobenia perníkov 3. týždeň v októbri – v klube dôchodcov, posedenie k Mesiacu úcty k starším, návštevu divadla v Martine divad. hru **Zem pamätá**. Tiež odporúčam do pozornosti a pozývam na hodnotnú prednášku **O zdravom životnom štýle za podpory a predaja produktov NONA– z mŕtveho mora,** ktorú odprezentuje lektor z kúpeľov z Bardejova.

Na regeneráciu a rehabilitáciu svojich členov sme rezervovali pobyty v kúpeľoch. Každý, kto bude mať záujem, si môže vybrať podľa diagnózy a prispôsobiť si pobyt aj finančne. Je možné si vybrať z ponuky pobytov v Bojniciach, Piešťanoch, Turčianskych Tepliciach, Bardejove a Sklených Tepliciach.

Pri plánovaní podujatí sme otvorení návrhom členov organizácie a podujatia prispôsobujeme ich požiadavkám a zdravotnému stavu. Informácie o podujatiach získajú členovia od desiatkárok, cez miestny rozhlas, alebo na vývesnej tabuli na parkovisku v obci.

Text: PaedDr. A. Bellová predsedníčka MOSZZP Sučany
Foto: C. Pročka, D. Pročková , A. Bellová